Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Programului InvestEU

[COM(2020) 403 final – 2020/0108 (COD)],

propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) 2015/1017 în ceea ce privește crearea unui Instrument de sprijin pentru solvabilitate

[COM(2020) 404 final – 2020/0106 (COD)]

(2020/C 364/19)

Raportor general: **Ronny LANNOO**

Sesizare	Consiliu, 11.6.2020
	Parlamentul European, 17.6.2020
Temei juridic	articolele 172, 173, 175 alineatul (3), 182 alineatul (1) și 304 din TFUE
Secțiunea competentă:	Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială
Decizia Biroului	9.6.2020
Data adoptării în sesiunea plenară	16.7.2020
Sesiunea plenară nr.	553
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	208/0/8

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. De la începutul crizei provocate de COVID-19, CESE, în diverse declarații, și-a exprimat convingerea că în aceste vremuri de mare incertitudine numai un plan european cuprinzător de redresare economică ne-ar permite să facem față consecințelor pandemiei și să reconstruim o economie europeană mai durabilă și mai rezilientă.

1.2. Prin urmare, CESE salută pachetul ambițios de redresare prezentat de Comisia Europeană și subliniază că redresarea nu poate avea succes decât în contextul unei conduceri politice solide și unanime. CESE insistă asupra faptului că introducerea acestor măsuri reflectă caracterul urgent impus de situația socioeconomică alarmantă.

1.3. Pentru a garanta redresarea rapidă și durabilă a economiei europene, este esențial să se pună la dispoziție resursele financiare necesare. Prin urmare, CESE sprijină cu fermitate consolidarea bugetului UE și solicită factorilor de decizie europeni să ajungă la un acord rapid cu privire atât la următorul cadru financiar multianual (CFM) 2021-2027, cât și la noul instrument de redresare, „Next Generation EU”.

1.4. CESE salută consolidarea programului InvestEU și a Instrumentului complementar de sprijin pentru solvabilitate (ISS) și solicită un acord rapid cu privire la aceste propuneri, pentru a garanta că ambele programe pot deveni operaționale rapid și că pot fi dezvoltate suficiente proiecte eligibile pentru a beneficia de ele.

1.5. Având în vedere faptul că aproape întregul program InvestEU va fi alocat în cadrul „Next Generation EU” și nu în cadrul CFM 2021-2027, ceea ce înseamnă că va trebui să fie pus în aplicare până la sfârșitul anului 2026, CESE solicită legiuitorilor să stabilească prevederi prin care să se asigure că nu va exista un deficit de finanțare după 2026 și înainte de începerea CFM post-2027.

1.6. CESE își reiterează sprijinul ([1]) față de obiectivul Comisiei de a consolida activitatea de investiții în UE în cadrul următorului buget pe termen lung al UE, fapt care a căpătat o și mai mare importanță în contextul încetinirii creșterii economice ca urmare a pandemiei de COVID-19.

1.7. CESE sprijină în mod constant accentul pus pe proiectele de investiții pe termen lung care sunt de mare interes public, fiind respectate totodată criteriile de dezvoltare durabilă. Este esențial ca criza provocată de COVID-19 să nu îndepărteze UE de obiectivele sale pe termen mediu și lung, stabilite în Pactul verde european, în Strategia privind creșterea durabilă 2020 și în Pilonul european al drepturilor sociale.

1.8. CESE consideră că Programul InvestEU este deosebit de potrivit pentru a oferi finanțare pe termen lung și a sprijini politicile Uniunii pentru redresarea în urma unei crize economice și sociale profunde. Comitetul subliniază importanța unei definiții clare a proiectelor eligibile pentru a beneficia de noua componentă, cea de a cincea, acest aspect fiind esențial pentru a crea un raport de complementaritate cu celelalte patru componente de politică. CESE pledează, de asemenea, pentru o definiție mai largă a inovării, care să cuprindă mai mult decât tehnologia informației și digitalizarea. Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-urile), în special microîntreprinderile și întreprinderile mici, sunt afectate grav de criza actuală și, prin urmare, ar trebui să fie în mod explicit eligibile pentru sprijin în cadrul celei de a cincea componente. În acest scop, este esențială cooperarea structurală între partenerii responsabili de punerea în aplicare și autoritățile de la nivel european, național și regional.

1.9. CESE solicită orientări specifice și clare cu scopul de a identifica proiectele eligibile pentru a beneficia de InvestEU, precum și de posibilele sinergii între numeroasele programe ale UE, asigurând astfel punerea lor în aplicare adecvată și eficientă.

1.10. Criza provocată de coronavirus a afectat toate statele membre ale UE, unele state fiind mai grav afectate decât altele. CESE subliniază că redresarea în urma crizei provocate de coronavirus nu ar trebui să adâncească diferențele dintre statele membre.

1.11. În acest context, CESE salută noul Instrument de sprijin pentru solvabilitate și subliniază că este importantă garantarea faptului că el poate aduce beneficii acelor state membre ale căror economii au fost cel mai grav afectate de efectele pandemiei de COVID-19. Este vital să se asigure o recuperare rapidă, dar este la fel de important ca fondurile disponibile să fie alocate întreprinderilor cu modele de afaceri viabile, ceea ce ar contribui la crearea unei economii europene durabile și reziliente.

1.12. CESE subliniază rolul piețelor financiare europene în garantarea faptului că aceste instrumente pot mobiliza sumele preconizate ale investițiilor și rolul de lider al Grupului Băncii Europene de Investiții (BEI și Fondul European de Investiții – FEI), precum și necesitatea imperioasă a unei structuri adecvate pentru partenerii responsabili de implementare, în special la nivel național. Este important ca fluxul de fonduri prin intermediul Grupului BEI și al băncilor și instituțiilor de promovare să fie transparent, clar și ușor accesibil.

2. **Contextul avizului**

2.1. Criza provocată de COVID-19, care, în primul rând, reprezintă o situație de urgență în domeniul sănătății umane, a condus la un puternic șoc economic și social, din cauza reducerii drastice a producției economice, la o creștere rapidă a șomajului, la înrăutățirea nivelului de trai (reducerea veniturilor reale, nesiguranța locului de muncă, mobilitate redusă) și la reducerea drastică a cifrei de afaceri în sectorul comerțului exterior, atât în interiorul UE, cât și în relație cu țările terțe. Criza a determinat, de asemenea, o deteriorare gravă a indicatorilor referitori la finanțele publice și o încetinire a investițiilor.

2.2. La 27 mai 2020, Comisia Europeană a anunțat un plan ambițios de redresare, intitulat „Next Generation EU”, și o propunere revizuită privind bugetul total al UE pentru perioada 2021-2027 ([2]).

2.3. Pentru următorul cadru financiar multianual (CFM), pentru perioada 2021-2027, Comisia are în vedere să ofere economiei europene un program de investiții capabil să acopere toate obiectivele transversale din punctul de vedere al simplificării, flexibilității, sinergiilor și coerenței, din toate politicile europene relevante. Un astfel de program de investiții a devenit și mai necesar ca urmare a pandemiei de COVID-19.

([1]) Avizul CESE privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea programului InvestEU (JO C 62, 15.2.2019, p. 131).

([2]) Comunicarea privind planul de redresare, cu titlul: „Acum este momentul Europei: să reparăm prejudiciile aduse de criză și să pregătim viitorul pentru noua generație”

2.4. Din acest motiv Comisia și-a retras propunerea anterioară, prezentată în mai 2018, referitoare la **Programul InvestEU** și a prezentat o nouă propunere ([3]), care reflectă acordul parțial deja încheiat între Parlamentul European și Consiliu în aprilie 2019.

2.5. Pentru o mai bună dotare a programului InvestEU cu scopul de a răspunde la criza economică și socială provocată de pandemia de COVID-19, Comisia propune majorarea pachetului financiar prevăzut pentru programul inițial InvestEU, pentru a reflecta nevoile globale de investiții mai mari și un mediu de risc crescut.

2.6. În plus, noua propunere extinde domeniul de aplicare al Programului InvestEU, creând o a cincea componentă, Facilitatea pentru investiții strategice, care să răspundă nevoilor viitoare ale economiei europene și să asigure sau să mențină autonomia strategică în sectoarele esențiale.

2.7. Programul consolidat al InvestEU ar avea capacitatea de a sprijini întreprinderile în faza de redresare, garantând, în același timp, în conformitate cu obiectivele sale inițiale, faptul că investitorii acordă o atenție deosebită priorităților Uniunii pe termen mediu și lung, cum ar fi transformarea ecologică și cea digitală.

2.8. De asemenea, Comisia Europeană a prezentat o propunere ([4]) privind **Instrumentul de sprijin pentru solvabilitate**, un instrument temporar bazat pe capitaluri.

2.9. Instrumentul de sprijin pentru solvabilitate ar sprijini întreprinderile cu modele de afaceri viabile, care se confruntă cu constrângeri legate de solvabilitate ca urmare a crizei provocate de COVID-19. Scopul urmărit este de a sprijini întreprinderile respective pentru ca acestea să poată traversa perioada aceasta dificilă, astfel încât, la momentul potrivit, să se poată redresa. Un alt obiectiv al propunerii este de a contracara perturbările preconizate de pe piața unică, dat fiind că este posibil ca anumite state membre să nu dispună de suficiente resurse bugetare pentru a acorda sprijinul adecvat întreprinderilor care au nevoie de ajutor.

2.10. Se preconizează ca Instrumentul de sprijin pentru solvabilitate să fie instituit cât mai curând posibil, în 2020, cel târziu la începutul lunii octombrie 2020, și să fie pus în practică rapid și la capacitate maximă în decursul anului 2021.

3. **Considerații generale**

3.1. CESE își reiterează ([5]) sprijinul pentru programul InvestEU și pentru continuarea și extinderea unui instrument financiar bazat pe principiul garanției. Consideră că este esențial să fie avute în vedere elaborarea și gestionarea pe termen lung a bugetului UE.

3.2. CESE salută capacitatea suplimentară pentru proiectul InvestEU, prin care garanția UE va crește la 75,2 miliarde EUR (în prețuri curente, inclusiv pentru noua componentă de investiții strategice), generând investiții suplimentare în valoare de 1 000 miliarde EUR. CESE solicită o repartizare echilibrată a fondurilor între obiectivele de politică.

3.3. CESE salută adăugarea unei a cincea componente, componenta pentru investiții europene strategice, căreia i se vor aloca 31,2 miliarde EUR din garanția UE pentru a sprijini investițiile în sectoare strategice și în lanțuri valorice esențiale, inclusiv cele care sunt cruciale pentru transformarea digitală și cea ecologică.

3.4. Comitetul subliniază importanța unei definiții clare a proiectelor eligibile pentru a beneficia de cea de a cincea componentă, cea nouă, pentru crearea unui raport de complementaritate cu celelalte patru componente. CESE pledează, de asemenea, pentru o definiție mai largă a inovării, care să cuprindă mai mult decât tehnologia informației și digitalizarea. Ar trebui să se precizeze în mod explicit că IMM-urile, în special microîntreprinderile și întreprinderile mici, sunt, de asemenea, eligibile în cadrul acestei componente. Acest lucru este cu atât mai important având în vedere reducerea garanției UE alocată componentei pentru IMM-uri – de la 11,25 miliarde EUR la 10,17 miliarde EUR (în prețuri curente) – față de propunerea inițială a Comisiei Europene. În acest scop, este esențială cooperarea structurală între partenerii responsabili de punerea în aplicare și intermediarii financiari, precum și autoritățile de la nivel european, național și regional.

([3]) Propunere de regulament de instituire a Programului InvestEU.
([4]) Propunere de regulament în ce privește crearea unui instrument de sprijin pentru solvabilitate.
([5]) Avizul CESE privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea programului InvestEU (JO C 62, 15.2.2019, p. 131).

3.5. CESE subliniază că investițiile în competențe sunt esențiale pentru tranziția către o economie mai ecologică și echitabilă; prin urmare, în cadrul programului InvestEU, nu ar trebui neglijate investițiile sociale.

3.6. Multe IMM-uri, în special microîntreprinderile și întreprinderile mici, au de suferit urmările substanțiale ale crizei provocate de COVID-19 și ale măsurilor de izolare adoptate de majoritatea țărilor UE. Acesta este motivul pentru care este esențial să se garanteze disponibilitatea unor fonduri suficiente pentru a le permite să se redreseze în urma crizei. Sprijinul trebuie să fie orientat în funcție de cerere, ceea ce înseamnă că trebuie să fie disponibile atât produsele de tip datorie, cât și cele bazate pe capitaluri. Având în vedere scăderea capacității de garantare a componentei pentru IMM-uri scade, este necesară o compensație, astfel încât portofoliile IMM-urilor și, în special, cele ale întreprinderilor mici și ale microîntreprinderilor, să poată beneficia de componenta de investiții strategice. Această abordare trebuie să fie însoțită de cerințe de raportare proporționale, pentru a evita crearea unor sarcini administrative excesive pentru întreprinderile cele mai mici, care au resurse limitate, întrucât acest lucru le-ar descuraja să solicite sprijin din partea programului InvestEU. Rolul partenerilor responsabili de implementare și al intermediarilor financiari este esențial pentru a garanta că fondurile ajung la aceste întreprinderi.

3.7. În contextul crizei actuale, politicile și sprijinul guvernului au devenit deosebit de importante; cu toate acestea, capacitatea guvernelor statelor membre de a sprijini sectoarele și întreprinderile cel mai grav afectate de criză variază foarte mult în UE.

3.8. Prin urmare, CESE salută noul instrument de sprijin pentru solvabilitate (ISS) și faptul că instrumentul, deși este deschis tuturor statelor membre, se va concentra asupra acelor țări ale căror economii au fost cel mai grav afectate de efectele pandemiei de COVID-19 și/sau atunci când disponibilitatea sprijinului de stat pentru solvabilitate este mai redusă. CESE este de acord că sprijinul ar trebui acordat exclusiv întreprinderilor cu modele de afaceri viabile, care nu se aflau în dificultate înainte de criza provocată de COVID-19. De asemenea, salută integrarea SSI în Fondul european pentru investiții strategice (FEIS). Pentru a garanta o utilizare eficientă a fondurilor, este recomandabil să se permită transferuri flexibile către și din alte componente de politică ale FEIS. În cele din urmă, ar trebui să se aibă în vedere o repartizare a fondurilor disponibile pe piață între produsele bazate pe capital și cele bazate pe cvasicapital, cum ar fi împrumuturile subordonate.

3.9. Dubla tranziție (cea ecologică și cea digitală) este încurajată în cadrul instrumentului de sprijin pentru solvabilitate. De asemenea, această condiționalitate trebuie să fie realistă și fezabilă pentru întreprinderile mici și microîntreprinderi și pentru sectoarele tradiționale.

3.10. Criza provocată de coronavirus a afectat toate statele membre ale UE, unele state fiind mai grav afectate decât altele. CESE subliniază că redresarea în urma crizei provocate de coronavirus nu ar trebui să adâncească diferențele dintre statele membre. Deși nu sunt stabilite cote geografice nici pentru Programul InvestEU, nici pentru noul ISS, CESE salută faptul că Comitetul director va defini limite specifice de concentrare geografică.

3.11. În contextul creării planului de investiții din cadrul Pactului verde european și a altor componente ale planului european de redresare, sunt cu atât mai importante simplificarea, transparența sporită și un potențial mai mare de sinergii oferite de crearea Programului InvestEU ca instrument financiar cadru. CESE solicită orientări specifice și clare cu scopul de a identifica proiectele eligibile și posibilitățile de sinergie între numeroasele programe ale UE, astfel garantând punerea lor în aplicare adecvată și eficientă.

3.12. Criza provocată de COVID-19 nu ar trebui să îndepărteze UE de obiectivele sale pe termen mediu și lung, stabilite în Pactul verde european, în Strategia privind creșterea durabilă 2020 și în Pilonul european al drepturilor sociale. În rezoluția sa recentă ([6]), CESE a afirmat că Europa trebuie să finanțeze activități care îndeplinesc două criterii: repatrierea producției strategice, pentru ca Europa să devină independentă, mai ales cu privire la protecția sănătății și răspunsul în domeniul sanitar, să creeze locuri de muncă de calitate, și să pună accentul pe investiții durabile, responsabile din punct de vedere social și ecologic. Întreprinderile mici și mijlocii, la fel ca întreprinderile mari și ca întreprinderile sociale, ar putea să joace un rol esențial în restructurarea sistemului de producție european.

Bruxelles, 16 iulie 2020.

Luca JAHIER
Președintele
Comitetului Economic și Social European

([6]) Propunerile CESE pentru reconstrucție și redresare după criza provocată de pandemia de COVID-19.